

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésnyilvántartási és felszámolólapok.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos peitisor terfoglata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbén minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Nőnevelés.

Magyarországon már tizenkét éve oly férfi ül a vallás- és közoktatásügy bársony székében, kit hosszú tapasztalat, nagy képzettség, erős kritikai ér és kitartó erély ez állás betöltésére kvalifikáltak. E férfi, miután a népnevelés és középiskolai reformot keresztül vitte, a nőnevelést is oly standiumba akarja terelni, a minőben egy minden tekintetben művelt és nagy nemzetnek nőnevelése áll. A német, angol és francia vagy talán amerikai nő áll szembe előtt példakép gyanánt, mint a kik a tudomány, irodalom és társadalmi műveltség terén a férfikkal versenyeznek, hivatalokra, képviselőségre, orvosi és papi pályákra aspirálnak, szóval annyira emancipáltak. Nagy ma már a társadalomnak minden területen számot tevő tényezői.

E magasabb műveltségi színvonal elérésén fáradozó miniszter felkérte a felsőbb leányiskolák múlt évi írásbeli dolgozatait, hogy saját szemével győződjék meg azok eredményéről. És meggyőződött arról, hogy álmai Magyarországon még csak nagy idő elmúltával fognak beteljesedni; látta ezekből a végzetes dolgozatokból, hogy nőink — természetesen csak magyar nőkről szól — még mindig azon középkori ideális lények, kik a férfiak bálványai, vágyaiknak netovábbjai, kik sokkal bájosabbak akkor, ha nem tudnak helyesen írni, ha nem egyeznek a politikába, ha a tudomány vívmányait meseként hallgatják s a magasabb politikának csak annyiban tényezői, a mennyiben harcra képes katonákat szolgáltatnak az államnak.

De egyebet is látott.

Látta azt is, hogy félig felnőtt, ugyszólván kifejlett leányaink az értelmi képességnek nagyon alantok állanak. Erős kritika, kivált ha meggondoljuk, hogy a leánygyermek percipiálóképessége 14—16 éves korában legfejlettebb, a mikor a hasonló koru fiút meghaladja s a magasabb fokú tudományok megértésére is alkalmasabb. És az a tapasztalt fő beható vizsgálat alapján arra az eredményre jut, hogy a nőnevelés sajnos állapotban van.

Ez éles kritika egész társadalmunkat sújtja; világot vet arra az állapotra, melyben nőinket

neveljük. Igaz, hogy első sorban a miniszter ítélete azon tanintézeteket illeti, melyek a nőneveléssel foglalkoznak, de azt hiszem, hogy amaz intézetek vezetői még sem tehetők annyira felelőssé, mint magok a családok; ezeknek kell a leány gyermekeket művelt gondolkozásúvá tenni.

Mert mi a műveltség? Az emberben nyilvánuló őstermészet legyőzése; felülemelkedni mindazon a mi nyers, durva, faragatlan. A természet megáldotta az embert ésszel, kedélyvel, képzelettel és akarattal. E lelki tehetségeknek nem szabad önkéntesen fejlődniök. Kormányozni kell az ésszt, korlátozni a képzeletet, határt vetni az akarattal, fejleszteni a kedélyt; ez által lesz az ember emberré, az egyén művelté.

A fiú gyermekből az iskola csinál embert, mely hat éves korától huszonöt éves koráig a törvény szigorú korlátai között növekszik föl. A leány gyermeknél az iskola nem képez választást a családi és tanulói élet között. A fiú gyermeknél első a professor, aztán következik a szülő; a leány gyermeknél első a mama, aztán az apa — a professornak pedig ritkán van anyai tekintélye, hogy tanítványa minden órájára elkészüljön.

Ennek oka pedig abban rejlik, hogy a leánykában nyilvánuló természeti őserő a phantasia és akarat korlátozására társadalmunkban keveset tesznek. A felnőtt férfi és nő közötti viszony udvarias s az udvariasság korunkban oly mérték fölötti arányokat öltött, hogy egy cseppet sem esodálkozhatunk azon, ha ma már nem csak a gyermek fiú és leányka között, hanem a férfi professor és félig kifejlett leány tanítvány között is oly udvarias viszony van, mely a nevelésügyi törvények és szabályok szigorú alkalmazását gátolja. Ennek természetes következménye az, hogy a leánygyermek nem annyira neveltetik, mint inkább nevelődik, vagy helyesebben mondva lelki tehetségének önkéntes fejlődésére maga a család nyit tért.

A képzelőtehetség szabad fejlődése szórakoztató teszi a tanítványt, a szabad akarat korai önállóságot ad, az udvariasság urnővé varázsolja.

Mi hát az oka azoknak a szigoruan megbírált írásbeli dolgozatoknak?

„Gömör megye területén miféle történelmi emlékek vannak, melyek a hazai történelem tanításánál sikeresen használhatók?”

„A mult buzdítson a jövőre!”

Azon meggyőződésben vagyok, hogy minden talán csekély vagy kétes értékkel bíró régiségnek, történelmi emlékek felsorolása munkámat csak lexikonszerűvé tenné, meg hogy a részletező leírás jelen értekezés keretén kívül esik; azért is feladatam megoldása inkább azon irányelvek felállításában keresendő, melyek ezen tétel megvilágosításához mulhatatlanul szükségesek, semmint az egyes tárgyak és helyek száraz felemelésében.

Mielőtt azonban munkámhoz érdemlegesen hozzá fognék, szabad legyen egyet s más általában a történelemről, annak tanításáról s megyénknek a történelemhez való viszonyáról elmondani.

A lértet való küzdelem oly nyomatékos kifejezést kevés nemzet történetében nyert, mint Magyarországon. Azon isteni vágy, mely az embert működésre s a tökéleteshez való közeledésre serkenti, azon emberi gyarlóság, mely nélfogva az erősebb a gyengébbet szüntelen elnyomni igyekezett, a tudomány és felvilágosultság felé való törekvés, a fajfeltartás őstöne, végül az ezek ellen való reakció szülték a nagy történelmi momentumokat.

Nemzetünk ezredéves multjában, a történelem tanítása szerint, különösen a keletről jött támadásokkal szemben, nagyon nehéz szerep jutott, mely szerepnek betöltéséért a művelt nyugat, még csak az elismerés hálaival sem akar adózni.

Az országos események megyéket, melyről valóban helyesen jelzi meg az író, hogy „Gömör megye Magyarország kicsinyben!” nem kerülték el, s fiaink véradója hazánk és lelkiismeretünk szabadságának harcában nem kis számot tesz, miért is Gömör megye történelmi emlékekben gazdag s a tanulói, kutatni vágyó ugy politikai, mint kulturhistóriai szempontból sok tanulmányozni valót találhat.

*) A gömör megyei általános tanító egyesület évkönyvéből.

A szórakozottság, mely a leány lelkét a külvilág jelenetei közé csábítja; professorainak udvariassága, minek következtében hanyagságnak szomorú következményeit csak akkor érzi, mikor a miniszter lesújtó kritikájáról vesz tudomást; a család magatartása, mely a tanítványt bírói jogát nem respectálja.

Ezek megszüntetésére kell törekedniök mindazoknak, kik a nőnevelést társadalmunk fontos kulturtényezőjének tartják.

A közegészségi egyesület közgyűlése.

Az orsz. közegészségi egyesület folyó május 24-én tartotta közgyűlését az akadémia heti ülés-termében, Markusovszky Lajos elnökle alatt. Az egyesület elnökét, Trefort Ágoston minisztert betegsége akadályozta a megjelenésben, s Markusovszky alelnökhöz a következő levelet intézte:

„Méltóságos alelnök ur!

Szomorú dolog, ha a helyett, hogy a tanácskozással részt vennénk, csakis sajnálatunkat fejezhetjük ki, hogy részt nem vehetünk. De hiába, ilyen az emberi élet s a betegségnek is vannak jogai, melyeket nem hagyhatunk számitáson kívül. Távol van tőlem az a hit, hogy elmaradásom az egyesületi dolgokra nézve némi hátránnyal járna; de jelenlétem által szeretem mindenkor konstatálni, hogy én a közegészségügynek rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítok. S e szempontból tekintve ez ügyet, némely megjegyzéseket akarok az egyet nagygyűlése elé terjeszteni. Minden társulat a dolog természete szerint arra törekszik, hogy sikere legyen. Akként kell tehát elhelyezkednie, hogy sikere lehessen. S ez meglesz, ha a közegészségi egyesület magát izolált, az emberi tevékenység más nagy köreitől elvált körnek nem tekintti. A közegészségi ügy a közgazdasági s a közoktatási ügygyel a legbensőbb összeköttetésben áll, az egyik a másik segítségére nélkül nem megy előre. Mit használ nekem, ha tudom, miként kell a falusi népesség számára egészséges lakásokat építeni, ha nincs a földművelő népnek módja ily házakat építeni. De mit használ a nép vagy-

Me gyénk történetének egyes pontjai hazánk történelmi momentumaival összefüggnek oly annyira, hogy a történelmi nevezetességű helyek és tárgyak elsorolásával, megismertetésével, hazánk teljes, összefüggő történelme is tárgyalható; történelmi emlékeink azért legnagyobb részben olyanok, melyek a megyei szűkebb események körén kívül országos érdekességűek.

Mi kiknek feladatunk hazánk történelmét, a világtörténelemmel egybekötve, a zsenge ifjúsággal megismertetni; az egyes korok, korszakok és kimagasló történelmi alakok ismertetése által tanítványainkba nemzeti büszkeséget, önértetet és hazafias nevelést csepegtetni, ugy, hogy az elkövetett hibák jóvátetele s a megkezdett magasztos eszmék és intézmények fejlesztése iránt tanítványainkba az akaratot felébresszük; korszakot alkotó események előadása és a kor hű tükrének felmutatása által tág tért nyerünk feladatunk megoldásához.

Országunk történelme rövid idő mulva az európai népek sorában ezredéves multtal bír, de e földnek története velünk csak folytatódagos, mert itt népek laktak, melyeknek szintén van történetük, vannak emlékei: saját multunkat ösmerni kötelességünk, amazokét pedig kívánatos.

A történelmi emlékeknek méltánylása szerintem a fentebbieken kívül még két, pedig főszempontból bír érdekekkel: t. i. mennyiben szolgálnak azok forráskul saját nemzetünk s a honfoglalás előtt itt lakott népek történelméhez, másrészt, mennyiben említhetők, mint illusztrációk, hogy a tanítványaink figyelmét ezek körül csoportosítva előadásunk, illetve tanításunk eredményét biztosítsuk.

Mint hogy az egyes történelmi események előadásánál, a történelmi emlékek ismertetése, a szereplő személyek jellemének feltüntetése, ebből folyólag eszelekvényeinknek pszichológiai indoklása nagy szerepet játszanak, épen azért helytelennek tartom, tört. tankönyveink legnagyobb részét, melyek az eseményeket csak krónikaszerűleg adják, minden benső összefüggés nélkül, miért is ohajtandó volna, hogy az egyes tört. korszakok előadása

T Á R C Z A.

A csósz leánya.

(Románéz.)

Csendes a táj, s néma, mint a
Felállított szobor-minta
Ezer csillag fenn az égen,
Tündöklök a sötét éjben.

Piczi kunyhó kis zugába
Meredten ül a csósz leánya.
Ki-kínéz a temetőre,
S félve suttog: „vajjon jó-e?”

Es ül tovább... a táj néma...
Fel-feltekint néha-néha.
Rámosolyg a fényes csillag,
Körüllengi fényes illat.

Megszólítja édes atyja:
Völegényét nem várhatja,
Ha várja is... mind hiába!..
Halva fekszik a sírjába.

Megszólítja kis testvére:
Lányok jönnek az estvére.
Dalos lányok, piros lányok,
Kik virítanak, mint virágok.

Majd ráborul édes anyja,
Csókjaival elárasztja.
Halvány arcát könyje éri,
Egy két szóra esdve kéri.

Ül meredten... a táj néma...
Hallgatódzik néha-néha.
Majd kínéz a temetőre,
S tovább suttog: „vajjon jó-e?”

T---r.

nossága, ha nincs ismerete és érzéke az iránt, hogy miként építsen magának egészséges lakóhelyet és a betegségek s nagy halálozás által az országnak roppant munka- és pénzereje veszendőbe megy.

Ki tehát hazáját az erő és műveltség magasabb színvonalára akarja emelni, annak törekvéseiben mind a három irányt fel kell karolni. Törekedni kell a közgazdaságot s a közoktatást emelni, mert csak annak emelkedésével fog emelkedni a közegészségügy. E három iránynak párhuzamosan kell fejlődni, s emellegve azt vélném, hogy külön két osztályt vagy bizottságot kellene szervezni, melyek egyike a közgazdasági dolgokat, — a mennyiben a közegészségügyi ügygyel rapportba állnak, — evidenciában tartaná, az érdekeltekkel érintkeznek s nekik mintegy tanácsosul is szolgálhatna. A másik ugyanazt a szerepet vinné a közoktatással szemben, főképp a népoktatási ügyekre nézve. — Mert nem elég politikával foglalkozni, de fel kell karolni azokat az érdekeket, melyek a politikát hatályossá tehetik. Így tehát írjuk zászlónkra: közegészség, közgazdaság s közoktatás — s ügyünk sikert fog aratni s Magyarország biztos virágzó jövőnek fog elébe nézni.

A levél felolvasása után az elnök a közgyűlés nevében azt a kívánságot fejezi ki, hogy a levélben jelzett irányeszméket a választmány komoly figyelembe vegye s keressen módokat megvalósításukra, a mit a közgyűlés helyesléssel elfogadott.

Ezután dr. Fodor József egyetemi tanár tartott rendkívül érdekes előadást a lefolyt év közegészségügyi tapasztalatairól és vívmányairól. Kifejti, hogy Magyarországon a közegészségügy nagyon gyöngelében áll; csupán a fővárosban mutatkozik némi haladás. Több oldalról a pénzhiányt hozzák föl a rossz egészségügyi viszonyok okául, holott nem ebben van a baj lényege, hanem abban, hogy e kérdés iránt nem mutatkozik általános érdeklődés. Ennek felbresztésére kell törekedni. A bajok egyik legfőbbike — fejt ki a tudós tanár — a csatornázás hiánya s a meglévő csatornázási rendszer helytelen volta. A halálozási statisztika Magyarországon elszomorító adatokat mutat föl a többi országokhoz képest. Az egész külföld elszörnyedve értesül arról a borzasztó nagy arányról, melyet a statisztikában a tudósok elfoglalnak. Fertőzési bántalmak dolgában egyébként Budapest után mindjárt Bécs következik. Higienikus szempontból mellőzendőknek tartja a folyó- és talajvizet s egyedül jönnek a források tartja. Szólt azután a lakásviszonyokról; a mostan divó építkezéseket egyáltalán nem tartja egészségügyi szempontból kielégítőnek. Igen helyesen egészséges népházak építését javasolja. A táplálkozásról szólva, megemlíti, hogy főleg a jó és olcsó tápláló anyagok hiánya az oka legtöbb betegségnek. Áttért aztán az egészségügy k szerepére a közoktatásügy terén. Megemlítette, hogy Franciaországban egészségügyi iskolaorvosok ügyelnek fel a tanulóokra; ez intézményt óhajtja nálunk is meghonosítani. A gyermekhalandóság nagy arányainak legfőbb okául a dajkaságadás rendszerét hozza fel. Végül a bécsi nemzetközi higienikus kongresszusról tett említést.

egy főszemélyhez köthessék s a történelem életrajzi adatai alapján taníttassék.

Történelmi emlékeink elszámolásánál tekintettel kell lennünk arra először: hogy azok részben források az előbb mondottak alapján a tanító számára, részben pedig tanúságok, másodsor: hogy azok felsorolása által hazánk történetének egy a honfoglalás után, mint előtt tanítványainkkal megismertessék.

Ha az általam eddig felsorolt szempontokat elfogadjuk vagy megyénk történelmi emlékeinek osztályozásánál a legegyszerűbben két korszakot különböztetünk meg, ugyanez:

I. Honfoglalás előtti.

II. Honfoglalás utáni korszakot.

Hogy pedig, melyek lennének azon emlékek, melyek e korszakokba beilleszthetők, arra egyszerűen úgy felelhetünk: „Mindem nem kétes értékű emlék fölemelése, ismertetése a legnagyobb haszonnal jár.” Azonban tekintet nélkül arra, vajjon az egyes emlékek az I. vagy II. korszakba tartoznak-e, emlékeinket következőleg csoportosítom.

1. Szájhagyományok, mondák és regék.
2. Történelmi nevezetességű helyek.
3. Műemlékek, várak, templomok, s más épületek, siremlékek, szobrok és festmények.
4. Régi eszközök és szerszámok, háztartási és háziipar cikkek.
5. Pénzek, érmek és más régiségek.
6. Okmányok.
7. Forrásokul különösen könyvtárak és muzeumok.

I. Történelem és a honfoglalás előtti korból:

1. Történelmi nevezetességű helyek:
 - a) az agteleki barlang, mint őskori emberek temetkezési helye.
 - b) Rimaszombat, Pokorágy és vidékén levő bronzkorszakbeli temetők, valószínűleg a római longobárd korszakból.

Az éljenzéssel fogadott és elejétől végig figyelemmel hallgatott értekezés után dr. Tóth Lajos terjesztette elő az egyesület első évi működéséről szóló jelentést. A tagok száma a megalakuláskor 79 alapító, 368 rendes, 471 pártolóból állt, ez idő szerint pedig van 142 alapító, 603 rendes és 879 pártoló tag. Az egyesület bevétele 14,602 frt 64 kr. volt, kiadása pedig 10709 frt 43 kr. Az egyesület vagyona, a mely a megalakuláskor 7066 frt volt, most 14173 frt-ra rug, tehát a kétszeresére emelkedett. Az előző év pénztári maradványából 100 arany pályadíjat tüznek ki a következő kérdésre: írja le a pályázó a nép építkezését az ország különböző vidékein; mutassa ki az abban tapasztalható egészségügyi hiányokat, tegyen javaslatot miképen volnának az ország különböző vidékein észszerű, egészséges és olcsó népházak építendők és berendezendők, tekintettel a különböző vidékeken rendelkezésre álló építő anyagokra, a nép viszonyaira és szokásaira. A leírás és javaslat fölvilágosító ábrákkal látandó el. Határidő 1890. évi január hó 31-ike. Egy másik pályadíjat Bernát István ajánlott föl, 50 arany franknyi összegben. A pályázattárgya oly értekezés, a mely a gömörmegyei Rima völgyének kedvezőtlen halálozási viszonyaival, ezek okaival s közigazgatás és társadalom teendőivel ez irányban foglalkozik. A pályaművek 1889. évi márczius hó 31-ikéig nyújtandók be az egyesület titkári hivatalához.

Végül megválasztották az egyesület rendes választmányi tagjait.

Levelezés.

Jánosi, 1888. évi május hó 21-én.

T. Szerkesztő ur! Szíves engedelmével kétféle kötelességet ohajtanánk alólítottak leróni b-eeses lapja útján. A f. évi május hó 6 án községünkben dühöngött tüzeset alkalmával fáradságot nem kímélő vidéknek az oltásnál szíves közreműködésükért, valamint az első magyar általános biztosítási társaság iránt, kiknek kiküldött tagjai a tüzeset után 4—5 napra a leégett és biztosított épületek utáni összegeket illető károsultak részére, pontosan sőt atyaiag kifizettek!

A tűz fentírt nap délutáni 4—5 órája között keletkezett egy szalmával fedett, és szalmával körülvett esürben, s éleszve az éjszakai szel által, alig 10 perc alatt 8—10 esür és istálló teteje állott lángban.

A tűz kiütése után rövid egy órával megjelent a rimaszombati tűzoltóság két feckendővel Badinyi Gyula városi főkapitány ur vezetése alatt.

Ugyan ilyen időre érkezett meg egy vízfeeskendővel a simonfi tűzoltó testület — Csizy Miklós tanító ur vezetése alatt, s a legnagyobb elszántsággal működtek mindíg ott, hol a veszély legnagyobb volt — mind addig, míg a tűz teljesen localizálva nem lett.

Erélyes főszolgabírónk Sándor Béla ur a tűz keletkezése után alig két negyed óra múlva Feledből már a tűz színhelyén termelt, s szokott erélyessége és buzgalomával intézkedett mind végig az oltás fenn nem akadása és egyéb veszélyek elhárítása körül. Neki köszönhető, hogy a károsultak nagy részének nem kellett koldus botot fogni, a mennyiben a tömeges tűzbiztosításra ő ösztönözte a lakosságot, de neki köszönhetnénk azt is, ha reá hallgatva, mint sok más szegényebb község, tűzfeeskendővel rendelkezünk?!

El nem mulasztjuk még felemlíteni a rimaszombati gazdasági iskola növendékeit, akik a legnagyobb életfeláldozással meentettek meg egy szalmával fedett épületet s ezáltal igen sok mást. Az itt elsorolt szíves

2. Ezen korszak történelmi tárgyai:

- a) az agteleki barlangból több csontváz, csont-, kő- és agyagtárgyak.
- b) Rimaszombat és Pokorágyon talált bronzkorszakbeli emlékek, 6 darab fegyver, hamvvedrek és bronztárgyak a nemzeti és rimaszombati főgymnasiunai muzeumokban.

II. Honfoglalás utáni korból:

1. Mondák:

- a) Rimaszombatban a Kiskút, Csurgó és Zuhag között talalta sz. István megyénk utolsó pogány lakosságát áldozatuk mellett, — megtérítvén őket, azon helyen meg is keresztelte.
- b) Rimaszombatban a „vérföld” és „királyutjához” kötött mondák.
- c) Azt tudjuk, hogy a sajógömöri „várhegy”-en Mátyás király, a szájhagyomány szerint, az ország nagyjával szót kapott.

2. Történelmi nevezetességű helyek:

- Rimaszombat, Rozsnyó, Pelsűz, Sajó-Gömör, Murány, Tiszolez, Balog, Serke, Várgede, Putnok, Ajuácskó stb. helységeiben.
- ##### 3. Műemlékek:

- a) Várak: Krasznahorkán, Murányban, Serkén, Várgeden, Ajuácskón, Ráhn, Osgyánban stb.
- b) A közép-Rima- és Szuhavölgy templomai. (Cseh korszak):
 - a) jánosi-árpadkori templom;
 - a) esetneki ág. és a rimaszombati r. k. templom.
 - c) Gombaszögi zárda, pelsőzi vármaradvány, a szabadkai háromoldalu oszlop.
 - d) Bebek siremléke Pelsűzön és Serédy Zsófiáé Krasznahorka-Várallyán; a keresztelő medence a rimaszombati r. k. templomban.
 - e) A templomokban és várromok között található szobrok és faragványok.
 - f) Jeles embereknek templomokban s tanácstermekben található czimerei és arczképei.

közreműködőknek köszönhető, hogy tekintve az éjszakai szel, s nagy szárazságot, községünk porrá nem égett.

S épen azért kötelességet teljesítünk, midőn szíves közreműködésükért, e lapok útján, a község nevében is köszönetet mondunk.

Megemlíti még, hogy az összes kár 11.000 frt s ebből biztosítva volt 5800 frt, a nem biztosított de leégett épületek tulajdonosai elmondhatják, hogy: saját kárán tanul a magyar.

Ember és állat áldozatul nem esett.

Adná az ég, hogy mi is minél előbb vízi feesken-dő- és begyakorolt tűzoltókkal dicsekedhetnénk!

Tisztelettel maradtunk a t. szerkesztő urnak.

Juhász István
bíró.

Kovács József
jegyző.

Értesítés.

1668/655. sz. Mely mellett szab. Rimaszombat r. t. város tanácsa mint elsőfoku iparhatóság részéről köztudomásra hozatik, hogy az ipartestület végleg megalakulván, eddig az iparhatóság által végzett mindazon teendők, melyek az 1884 XVII. t.-cz. A. B. C. fejezetében foglaltatnak f. év június hó 1-étől az ipartestület által lesznek ellátandók.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának, 1888. évi május hó 8-ikán tartott üléséből.

Szabó György polgármester.

Értesítés.

A rimaszombati ált. ipartestület, — az 1884. XVII. t. cz. 59. §-ától 110. §-ig előirt s körvonalozott önkormányzati jogait érvényesítendő, — tényleges működését a folyó évi június hó elsejével kezdi meg.

Ez okból köztudomására hozatik az érdekelt testületi tagoknak, hogy az első foku iparhatóság által eddig vezetett nyilvántartási lajstromok és ügyiratok átadása s azoknak az ipartestület, illetve kezelésem alá boesajjtása elrendeltetvén, mindennemű bejegyzések, változási bejelentések, tanonc szegődtetések és szabadítások, új munka-könyvek, esetleg másodlatok kiállítása stb. a város közházának „gazdasági tanácsosi szobájában”, mint a testület ideiglenes hivatalos helyiségében a következő hivatalos órák alatt eszközöltetnek:

Hétfőn, kedden, esütörtökön, pénteken és szombaton d. u. 5—7 óráig, szerdán d. u. pedig 2—4-ig. — Rimaszombat, 1888. május 18-án

Rónay Gyula jegyző.

Hírek és vegyesek.

Meghívó. A miskolci kereskedelmi és iparkamara f. é. május hó 29 én d. u. 3 órakor a saját helyiségében közös ülést tart, melyre a ker. és iparkamara tagjait tisztelettel meghívom. Miskolcz, 1888. év május 18-án Radvány István, elnök. Napirend: I. Elnök előterjesztése. II. Előterjesztés a rendezendő borkiállítás ügyében. III. Az évi jelentés felülvizsgálatával megbízandó bizottság megválasztása. IV. A kamara 1887. évi zárszámadása. V. Előre be nem jelentett indítványok.

Perjessy Mihály vármegyénk egyik törekvő ifja, vingai járásbírósi aljegyző a múlt héten avatattat fel Kolozsvárt jogtudorrá s ugyan azon héten tette le igen jó sikerrel Budapesten a bírói vizsgát.

Halálozás. Szepesy Károly rozsnyói tekintélyes polgár és ügyvéd ünnepnapján szívizéhdés következtében hirtelen meghalt. A boldogult egyike volt rozsnyói társadalmi élet megteremtőinek, kinek halálát barátai széles körben gyászolják.

4. Kulturhistoriai szempontból minden régi eszköz, szerszám; táplálkozási és ruházókészletek, melyek egy-egy eszéknel, mint gyűjteményekben találhatók. (Isk. muzeumok, tanszermuzeum Rimaszombatban.)

5. Búrhol található régi pénzek: gr. Andrassy Manó, Radvánszky Károly. Csetnek város. s a esetneki ág. ev. egyház régiségei. Rozsnyón, Rimaszombatban és Murányban talált régiségek. (Levélárak ugyanott.)

6. Okmányokban megyénk igen gazdag; különösen felemlítendő: a megyei és városi levéltárak Rimaszombatban, a városi levéltár Rozsnyón, Csetneken. Röczén, Joleván és Tiszócson. Az egyes családok közül gazdag levéltárakkal bírnak: A Kubinyiak Várgeden és Nyustján; a Danesok Kövecsesen, a Szentmiklóssyak Uzapanyton, a báró Luzsénszky család Osgyánban, a Forgón- és Hamvay-család Otkoacson, illetve Hamván.

7. Fügymn. muzeumok Rimaszombatban és Rozsnyón, tanszermuzeum Rimaszombatban.

Végül nem hagyhatom említés nélkül, hogy a művelődés előmozdítására Rimaszombatban 2, Rozsnyón 6, Csetneken és Betlérén 1—1 könyvtár, melyek részben egyesekké, részben tanintézetek, kolostorok és esperességek tulajdonát képezik.

Nem voltam mindenütt, nem ismerem minden helység és ember tulajdonát vagy történelmi emlékeit, miért is munkám hézagos; annyit azonban jelen vázolat előnyére szabad legyen felhoznom, hogy írója állításait jeles kutfók nyomán igazolni képes, s hogy az egyes műemlékeket író látta, s a történelmi nevezetességű helyeken, a muzeumok és könyvtárak legtöbbjében volt, s így felsorolt megyei emlékeinket ismeri; s hogy pedig irányelveink illusztrálásához szükséges emlékek felsorolásán kívül sokat mellőzött, lelje magyarázatát abban, hogy a kiesínyeskedés és az apró részletekig való hatolás, elvei tisztább feltüntetése czéljából mellőztetett.

Csikora István.

Dezso estély. Madarassy Dezso, a helybeli kir. törvényszék bírói karának egyik kiváló tagja, május 22-ikén, névnapja előestéjén nagy számban összegyűlt rokonai s jóbarátai körében fényesen ünnepelte meg. A mulatság esti kilenc órakor a „Vadász kúrhöz“ ezimzett fogadó emeleti helyiségében tánczezal vette kezdetét. Megyénk intelligenciájának bajokban gazdag leánykoszorujából a következőket sikerült följegyezni: Szelezky Jolán, Glósz Margit, Glósz Vilma, Török Sarolta, Vajda Ilona, Vajda Róza, Török Klemma, Török Ilona, Török Róza, Marton Lenke, Marton Anna, Farkas Etel, Lubik Mariska, Ebeczky Anna, Ebeczky Rózsa, Bernemisza Anna, Adrián Róza, Madarász Margit, Madarassy Vilma. A társasvácsora éjjelkor vette kezdetét, melyen természetesen a dikeiökben sem volt hiány. Az első dikeit Török Bálint jánosii földbirtokos mondotta, éltette a házi urat és kedves családját. Ezt követve Marton János ügyvéd emelt poharat a házi kisasszonyra, majd Lányi Bertalan kir. törvényszéki bíró mondott lelkes dikeit s üritette ki poharát a vendégszerető házi ur és házi asszony egészségére. A vacsorátismét táncz követte, mely kiválóan kiviradig tartott.

Kinevezés. A fővárosi pénzügyigazgatóság városunk szülöttét, Bodrogközy Lajos számgyakornok jelöltet az ottani kir. adófelügyelő mellé, díjjal számgyakornokká nevezte ki.

Eljegyzés. Reisz Lajos számvető őrmester, szabadkai lakos, a közeli napokban tartotta eljegyzését Kohn Janka kisasszonnyal, Kohn Lipót szeretetreméltó leányával Ráhon. Áldás kísérje frigyüket.

Esküvő. Bodzassy József helybeli iparos folyó hó 23-ikén vezette oltárhoz Vozáry Mariska kisasszonyt Ráhon. Örök boldogság legyen a házasság életben uti társuk.

Majális. Az egyes. prot. főgymnasium ifjúságának a közös iskola és prot. leány tanintézetekkel közösen tartott tavaszi mulatsága május 23-án sikerült. --- pedig reggel fél kilenc órakor még nem sok reményre jogosította a buzgó rendezőseget a megeredt szélvihar, mely kivált bent a városban erősen dühöngött, vastag porfelleggel töltve be a levegőt. A tanintézetek ifjúsága azért kivált és szerencsésen járt, mert a fekete erdőn már alig lengedezett a szél, mire a közönség is lassanként neki durulta magát s délfelé már tekintélyes számu közönség élvezte a tavaszi kirándulás kellemét. Közel száz területű közebed is volt, melyen az iskolák pártfogó testületei, a megye és kir. törvényszék hivatalnokai, a es. k. tüztisztikar s a polgárság köréből, is számosan vettek részt. Ez alkalommal Kishonhy Gyula ügyvéd a rendezőseget, Glaufl Pál ev. lelkész Dapsy Vilmost és Vozáry Gyula a megjelent vendégeket köszöntötték föl. Ebéd után megeredt a táncz, melynek koszorujában a leánytanintézetek növendékeim kívül, városunk legszebb hölgyei is részt vettek. Legelőkeltebb volt az uzsonna, mely alkalommal különböző tányák alakultak s e tányákon a mamák igyekeztek a férfi vendégeket ellátni a legpompásabb uzsonnával. Ennek befejezte után ismét megeredt a táncz, mely majdnem 9 óráig tartott s ekkor megkezdődött a hazavonulás. A jó ebéd a rendezőseget diéséri, de a délutáni kedva megjelent vendégek érdeme, habár bizonyos tekintetben a tavalyi majális sikerültebb volt az ideinél.

Szomorú sorsra jutott színészek. Bogyó társulatának hátramaradt tagjai keserű életet élnek. Ünnepmásodnapjára tervezett és kihirdetett előadásukat a közönség részvéltlensége meghusította --- s így jelenleg nemesak foglalkozás nélkül, hanem a lét első feltétele a mindennapi kenyér hiánya mellett egy rettenetes probléma előtt állanak, melynek mindennapi jelszava ez egy szótág: nincs! Vajjon nem lehetne társadalmi uton legalább annyira segíelyezni, hogy vidéki társulathoz utazva, ott befogadást találjanak. Tegyük kezünket szívünkre s gondoljuk meg: mily nehéz élni a semmiből! . .

Kettős baleset. A helyben állomászó es. kir. tüzer tisztikar két tagját gyakorlat közben súlyos baleset érte. Moravcsik tüzerfőhadnagy az arezát, Dusz főhadnagy labdarúgást rugta meg a megbokrosodott ló. Mindkét eset súlyos, habár értesülésünk szerint a gyorsan alkalmazott orvosi segély következtében a tisztikar ez általánosan kedvelt két tagja már túl van a veszélyen.

Kirándulás. Tiszolozon a magyar egyesület június 9-én (s nem 2-án, mint lapunk múlt számában tévesen jeleztük) műkedvelői előadást rendez, mely alkalomra a rimaszombati dalegyesület Tiszolozra rándul s az előadás négy dal eléneklésével fog szerepelni. E kirándulással kapcsolatban a dobsinai jégbarlang megtekintését is kilátásba helyezték, mely egy Dobsinán rendezendő hangversenyyel áll kapcsolatban. Ohajtandó volna, hogy ez élvezetesnek ígérkező kirándulás megvalósulna s arra nemesak a dalegyesület, hanem városunk polgárai köréből is mentől többen jelentkezzenek, főleg a tiszolozói magyarság érdekeinek előmozdítására.

Zárvizsga és jubileum. Ha a nagyokat jubilálják, illő, hogy a kiesinyekről se feledkezzünk meg, a kik, ha szerényebb körben is, sokszor tesznek oly szolgálatot a hazának és népnevelésnek, mint az ugynevezett nagyok. Így gondolták, a rimabrézóiak is --- kik folyó hó 16-ikán az iskolaév záróünnepén lelkes tanítójuk, Farkas János 30 éves tanítói működésének emlékére, ünnepet szenteltek. A jubilanst az egyház lelkipásztora Liszkay János üdvözölte hatásos beszédben, kívánván neki hosszú életet s boldogságot az életben: szavainak elhangzása után sűrű virág zápor hullott az ünnepelt lábai elé, --- ki megilletődve fogadta azokat. --- Ezt követve, a zárvizsga vette kezdetét, melyről elmondhatjuk, hogy az eredményre büszke lehet az egyház, büszke annak előjárásága, de legbüszkébb lehet a jubilanst, kinek hazafias működéséért s a népnevelés terén szerzett érdemeiért, lehetetlen, hogy mi is ne kívánjuk: hogy tartsa meg őt a gondviselés még sokáig magyar érzelmű egyházának s a hazának. A zárvizsgát társas ebéd követte s az ebédet táncmulatság, melynek csak a késő est vetett véget.

Tessék dohányozni! Julius 1-étől kezdve a dohányzó emberekre nézve új aera következik. A múlt évben elfogadott dohánytermelési törvényjavaslat akként fogantatott, hogy a mondott naptól kezdve minden nemű szivar és dohány árát másfél perzentel fellemelik. Lesz pedig a közönséges négyes szivar ár 4 1/2 kr., ily arányban fog emelkedni az olcsóbb és drágább szivarok ára. Rut dolog a bagózás, de jövőre több ember fogja üzni ezt a nemes sportot mint eddig.

Extra Hungarum non est vita. Ama nemzet fia, mely a magyarság iránt való ellenszenvéről ismeretes, évenként tiszter látogatnak el hozzánk kolduló muzsikákkal, csak azért, hogy tudtul adják nekünk a magyar list és gabona kiesehországbólítását, s vizonzás fejében a könyörület garasainak telt zsákját szállítják hazájokba. Valóban ideje volna ez utcai zenészekről megvonni az engedélyt, vagy legalább is akként szabályozni, hogy évenként legfeljebb kétszer alkalmatlanokdjanak.

A fa galyán végezte életét. Lazsik Mihály kőműves mester, tamásfali lakos, vég nélkül szerette feleségét, de dacára, hogy oltár előtt örök hűséget esküdött neki, elhagyta, hűtlen lett hozzá. A szerelmében csalódott férje miatt annyira elkeseredett, hogy a közeli napokban végbuesut mondott az életnek, az erdőre ment s ott egy fa galyán oltá ki életét. --- Lazsik holttestét harmadnapra találták föl s folyó hó 24-ikén helyezték örök nyugalomra.

Fékesztett lovak. Május 23-án Neumann Móricz városi mézárós lova felig kifogva állt a Pokorágyra vezető utcában. --- A kocsis, alig hogy elhagyta őket, kis várta az az arra menő terhes kocsitól annyira megbokrosodtak, hogy futásnak eredve, nagy riadalmat kelte az utcákon, eskis Tamásfalában állottak meg --- összetépett hámmal s az utánnok ragasztott kocsis roncsolt részeivel.

Elvi határozatok iparügyekben. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minster újabb a következő elvi határozatokat hozta: 1. Építési engedélyhez nem kötött munkálatok végzésére igazolványt nyervehetők azok, kik két évi szakbavágó gyakorlatot tudnak igazolni. 2. Építési engedélyhez kötött munkálatokra szóló iparendély kiadására a két évi szakba vágó gyakorlatnak kimutatása nem elegendő.

A folyton tartó szárazság. mely a nagy meleg következtében kétszer apasztotta a föld termő erejét, a vetéseket megsemmisüléssel fejegeti. Ha az időjárás teljesen jobbra fordul, még kedvező buzaaratás várható; az árpa, zab és tengeri ellenben kevésbé reményre jogosítanak. Az üzletforgalom rendkívüli korlátozott, mivel az eladók a szárazság következtében őrzik készleteiket és így a piacra csak kevéssé kerül.

Az ideai árvizek a tiszamenten több mint 350 ezer hold termőföldet borítottak el. A károsultak felségeléséről nem csak a kormány, de a társadalom is gondoskodik. Budapestben „Jó szív” című alatti egy állandó segélyező bizottság alakult, mely már eddig is jelentékeny összeget gyűjtött az árvíz által sújtottak számára. E bizottság utóbb permanensnek nyilvánította magát s működését az ország egész területére kiterjesztette. Miskolcra a pünköszt ünnepek alatt 4000 forintot gyűjtöttek. Hátrászombatot elmarad . . . ?

Magyarok a bécsi kiállításán. Említettük már, hogy az alsó ausztriai iparegyesület meghívta az országos iparegyesületet a bécsi iparkiallítás megkezdésére. Az országos iparegyesület, engedve a felszólításnak testületileg fog a kiállítás megjelenési Béciben tartózkodása alatt az alsó ausztriai iparegyesület vendége lesz. A levélváltások ez ügyben most folynak a két testvéregyesület közt. Legutóbb a bécsi egyesület igazgatósága arra kérte az orsz. iparegyesület igazgatóságát, hogy egy megbízottat küldjön Bécsbe a fogadott programjának megállapítása végett.

Népfőlkelő munkások. A honvédelmi minster legújabb rendelete szerint a népfőlkelésre kötelezett munkásokból háboru esetén munkás osztályok fognak alakítani. Szükségeltetik pedig a IV-ik hadtestparancsnoksághoz 2800 munkás, kik foglalkozásuk szerint részint kovácsok, részint bográrok, kádárok nyergesek, cipészek, timárok, szabók és molnárok. Ugyancsak a honvédelmi minster intézkedése folytán az egyes honvédszázaljak között 40-40 pár boeskort osztanak ki azok számára, kik gyakori lábtörésben szenvednek.

Nyilvános számadás. Az e. pr. főgymn. ifjúsága és a községi iskola által folyó hó 23-án tartott tavaszi mulatság alkalmával rendezett közbeledre a befizetett ebéd díjakból befolyt összesen 165 forint. Kiadás volt, 154 forint 55 kr. Tiszta maradvány 10 forint 45 kr.

Koritnicza-fürdő. Lipó megyének e vadregényes fekvésű kies fürdőhelyén a fürdőévad május hó 15-én nyílt meg s a sáison már az eddigi bejelentések szerint is igen látogatottnak ígérkezik. Koritnicza a kassa-oderbergi vasút Rózsahegy állomásától mintegy 2 óra járásra az erdő koszoruzta lipói Kúptáknak egy a természet minden szépségével és gazdagságával felruházott völgyében fekszik. A körülte mérföldekre elterülő fenyveseknél fogva mint klimatikus gyógyhely páratlan hatása a test és lélek felfrissítésére, a kedély élénkítésére és az idegek erősítésére. Koritnicza egyike hazánk legrégibb fürdőinek s országos hírnevét évszázadok tapasztalata állapította meg. Később a vegyelemzés és elsőrangú orvosi tekintélyek is igazolták vizének gyógyerejét idült gyomor- és bélbetegségekben, főként ha azok vérszegénységtől származnak, máj és lépdagatagnaknál (főként váltólátó eredőknél) sárgaságban, idült székrekedésben, de kiválóan fényes eredményrel az annyira kellemetlen aranyeres bántalmaknál és sápkornál. Maga a fürdő --- különösen a legutóbbi évek alatt tett beruházások következtében --- a mai kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelően van berendezve. A kitűnő hatású ásványvizek mellett juhsavókúra, erősítő fenyő fürdők, újonnan berendezett hideg-víz-gyógyintézet, masszázs és szelíd lejtésű arnyas sétautak állanak mint gyógytényezők a közönség rendelkezésére. Az általános egészségügyi felügyelettel valamint a betegek gyógykezelését több mint egy évtized óta dr. Ormai József megyei t. főorvos látja el, mint fürdőorvos. Az idegy alatt posta, táviró-állomás és gyógyszertár is van a fürdőben. Szerencsés topografiai viszonyainál fogva mindig állandó, derült tavasza és ősze van, miért is e fürdőt a felsorolt bajokban szenvedőknek különösen az elő- és utósáisonban (május 15-től július 1-ig és aug. 15-től szept. végéig

legmelegebben ajánlatjuk, annyival inkább mert az árak ez idő alatt tetemesen mérsékeltek, úgy hogy kényelmes lakást és teljes ellátást --- mely a betegség természetéhez alkalmaztatik --- naponként 2 forint 50 kr-ért lehet kapni. Tanácsos azonban, hogy mindenki jó előre gondoskodjék lakásról a fürdőigazgatóságnál, mely minden irányban készséggel nyújt bővebb felvilágosítást a fürdőt illetőleg. --- A koritniczai ásványvíz borral kellemesen pezsgő üdítő italt képez, minek legfőbb bizonyítéka, hogy az első tavaszi töltés minden évben legfelsőbb engedéllyel a király asztalára küldetik. A víz 40 vagy 24 üveges ládákban megrendelhető a fürdőigazgatóságnál, továbbá Budapestben Edesky L. vagy Mattoni és Wille uraknál, palackozók pedig minden vendéglőben és nagyobb fűszerüzletben kapható.

(A népfőlkelés tisztjei) A népfőlkelő tisztikar kijelölésre önként jelentkező állampolgárokkal követendő eljárásról Fehérváry báró honvédelmi minster a napokban kelt rendeletével újra szabályozta. E szerint népfőlkelő tisztikar kijelölésre igényt nyervehetnek: 1. Volt tisztikar és altisztikar, kik védkötelezettségük teljesítése után kényszerítő indok nélkül leköszöntek s a népfőlkeléshez melynek már átvette nincsennek, önként jelentkezve, előbb viselt tisztikar rendfokozatukba, a volt altisztikar pedig hadnagyokká előjegyeztetni ohajtanak. Továbbá olyan volt tisztikar és altisztikar, kik még a népfőlkelés kötelezettségében állanak, valamint azok a volt altisztikar, kik valamely honvéd zászlóaljnál az ősi fegyvergyakorlaton saját költségükön 6 napi szolgálatot teljesítettek s vezénylési képességüket igazolják. --- 2. Egyéb állampolgár köztül azok a rendfokozat nélküli volt katonák vagy katonailag ki nem képzett egyének, a kik hadkötelezettségüknek is eleget tettek, a sorozás alá már nem kerülnek s a kiváló feddhetetlen jellem, hazafias érzület és magatartás folytán köztisztviselvényben részesülnek, népfőlkelő tisztikar folyamra jelentkezhetnek. A kik a folyami elvégzése után öt év alatt kétszer a honvédség ősi fegyvergyakorlaton önként és saját költségükön részt vesznek, a lovaságbeliek pedig ezenfelül egy ízben, ápril 14-30-ika közt tisztihelyettesi szolgálatot teljesítettek, a hadnagyi kinevezésnél elsőbbségben részesülnek. --- A volt tisztikar és altisztikar, kik népfőlkelő tisztikar ajánlati lapokkal ellátva és kijelölve nincsennek, a kijelölésre vonatkozó kérelmüket minden év október hó 1-ig személyesen nyújthatják be az illetékes népfőlkelési járásparancsnoksághoz. A katonailag ki nem képzett jelentkezők számára a szükséghez egy vagy több tanfolyam fog nyitattatni, és pedig minden évben június hó 17-én. A folya hodványokat a folyó 1888 ik évben május hó 31-ig, jövőre mindig május hó 1-ig azon népfőlkelő járásparancsnoksághoz kell betérjesztetni, melynek területén az illetők tartózkodtak. A kiket a tanfolyamok hallgatására kijelölnek, erről június 14-éig kapták meg az értesítést. Egy tanfolyam felállításához legalább is 10 jelentkező szükséges. A tanfolyam mindig három hétig tart s az elméleti és gyakorlati oktatásra naponként 7 óra van kitűzve. A jelentkezés mindig június 16-án történik az illető gyalogfeladandár, illetve a huszárezred parancsnokságnál.

Nyilvános nyugta.

Berzétei ev. ref. egyháznak javára újabban hozzám érkezett szíves adományok:
Ungvárról nagytiszt. Makkai Dániel ungvári ref. lelkész és esperes úrtól 5 forint.
Perkupáról nagytiszt. Vajányi Lajos ref. lelkész és esperes úrtól 4 forint 37 kr.
Békés-Bánfaláról Dr. Apró Andor gyógyszerész úrtól 2 forint.
Fösszeg 1000 azaz ezer forint.
A lelki és testi élet nagybuzgalmu gondozóit áldja meg, s és éltesse sokáig a Mindenható.
Berzéte, 1888. május 19.
Batta György berzétei ev. ref. lelkész.

Hivatalos közlemények.

19021. sz. Közmunka és közlekedési m. k. minister.

Értesítés

a postai csomagok, pénzes levelek és táviratoknak levéljegyekkel leendő bérmentesítése és ezen jegyeknek mikénti alkalmazása tárgyában.

A postai küldeményekért és táviratokért eddig a feladaskor készpénzben fizetett díjak: pénzes levelek, csomagok és táviratok után, a mennyiben ezen díjak 10 forint meg nem haladnak, 1888. évi június 1-től kezdve frankojegyek (posta és táviratú értékjegyek) felragasztása által fizetendőek meg.

E ezébből úgy a postai, mint a táviratú díjak lerovásánál az eddigi 2, 3, 5, 10 és 20 kros és az ezek kiegészítésére egyuttal forgalomba hozott 1, 8, 12, 15, 24, 30, 50 kros és az, 1 és 3 frtos frankojegyeket kell használni. A régi és új frankojegyek kaphatók minden posta- és táviratú hivatalnál és az eddigi frankojegy-árutóknál.

A frankojegyeket a küldeményre és táviratra magának a feladónak kell felragasztani, még pedig: közönséges és ajánlott leveleknél, utalványoknál és pénzes leveleknél a boríték címlapján, lehetőleg a felső jobb sarkon s ha itt elegendő hely nincs, a küldemény pezesítés, illetve hátoldalán; különösen figyelni kell arra, hogy a pénzes levelekre felragasztandó minden egyes frankojegy körül megközelítőleg egy centiméternyi köz maradjon, s hogy a frankojegyek a borítékok széleit át ne fogják s a borítékok szárnyszéleit be ne fedjék.

A pénzt külön papírba téve kell a borítékba helyezni borítékul pedig legezteszerűbb a minden postahivatalnál és frankojegy-árutónál 1 kr-ért kapható postai pénzeslevél borítékot használni.

Pénzt közönséges vagy ajánlott levélben küldeni nem szabad, de nem is indokolt, mert utalvánnyal, 5 kros frankojegy felragasztása mellett, 5 frtig bárhova lehet pénzt küldeni.

Csomagok feladásánál a frankojegyeket a szállítólevélben, e célra szolgáló üres helyen kell felragasztani.

Táviratok feladásánál a frankojegyeket a használt táviratlap felső közép részén, s ha közönséges papir használtuk, a beirt oldalon üresen hagyandó helyre --- s ha a táviratlap mondott részén elegendő hely nincs, ennek hátsó oldalára kell felragasztani.

Szabály az: hogy a díjak lerovására lehetőleg kevés számú, megfelelő értékű frankojeget használtsanak, különösen a pénzes leveleknél, hol a sok frankojeget felragasztása mindenképen kikerülendő (pl. 27 kros díjat 24 és 3, --- 33 kros díjat 30 és 3 kros értékű frankojegekkel kell leróni.)

A feleknek saját érdekükben áll, hogy a frankojeget szabályos módon ragasztsák fel, mindazonáltal ha figyelmeztetés után is azt kívánják, hogy küldeményük szabályellenesen alkalmazott frankojegekkel is elfogadjassék, a postahivatalok a feladó veszélyére azokat elfogadják ugyan, azonban e körülményt a vevényen feljegyzik.

A posta- és távirtdabivalatok tartoznak felvilágosítást adni valamely küldeménynek vagy táviratnak aijára s arra nézve, hogy mely díjakat lehet vagy kell frankojegekkel kiegyenlíteni s kívánatra utbaigazítást is a felragasztás módjára nézve.

Az elrontott frankojegek beválthatók az érték 10%-ának levonása mellett, de csak akkor, ha azok az elrontott borítékban, táviraton stb. mutattnak be s csak miután megállapították, hogy azok használva még nem voltak, s ha nyilvánvaló, hogy üzerkedés esete fenn nem forog.

Budapest, 1888. évi május hó 11-én.

Baross s. k.

Cs. kir. közös hadügyminisztérium tengerészeti osztálya.

Pályázati hirdetés.

1418/XIV. 1888. sz. A fiumei cs. kir. tengerészeti akadémiába való felvétel tárgyában. A bekövetkező iskolai év kezdetével (szeptember 16.) a fiumei cs. és kir. tengerészeti akadémiában előreláthatólag 36 egészen ingyenes és féldíjmentes kincstári és fizetéses hely fog betöltetni. Felvételnek az I-ső és II-ik évfolyamban van helye. A felvétel általános kellei a következők: Az osztrák vagy a magyar állampolgárság (külföldiek részére ő cs. és apost. kir. Felsőháznak legmagasabb engedélye kívánatik meg), testi alkalmasság úgy a katonai nevelésre mint az ezután tengeri hadi szolgálatra, ki-elegítő erkölcsi magaviselet, a teljesen betöltött 14 és még túl nem haladott 16 ik életév az első évfolyamba való felvételhez, és a túl nem haladott 17 ik életév a II-ik évfolyamba való felvételhez, valamely nyilvános reáliskola vagy gymnasium, avagy az ezen tanintézetekkel egyenjogított s az osztrák-magyar monarchiában levő valamely más tanintézet négy alsó osztályának ki-elegítő ésszeredményével lett elvégzése az első évfolyamba való felvételhez, és ugyanazon tanintézetek hat alsó osztályának ugyanolyan ésszeredményével lett elvégzése a második évfolyamba való felvételhez. Kincstári helyekre tisztelnek s katonai, udvari és állami hivatalnokoknak fiait bírnak igényvel. Fizetéses növendékekül azonban felvételnek oly magyar vagy osztrák állampolgárok fiait, akik a megkívántató feltételeknek megfelelnek. Az élelmezési átalány egy fizetéses helyért ez idő szerint évenként 800 ft. féldíjmentes helyért 400 ft. összegért a növendékre az intézetben fordítandó minden kiadás fődöz-tetik. Ezen átalány két egyenlő részletben fél évenként előre küldendő meg a cs. és kir. tengerészeti akadémia parancsnokságának és pedig az első részlet minden év-nek szeptember hava 16-án, a második pedig márczius hava 16-án. A pályázók közül a felvételre kijelölt ifjak, Fiumében felvételi vizsgát kötelesek tenni. Ezen vizsga tárgyai az I-ső évfolyamra nézve: a) német nyelv, b) mennyiségtan, c) történelem és földrajz, d) természet tudományok. Ezen tárgyakból oly terjedelemben teendő a felvételi vizsga, a miut azok a középiskola négy alsó osztályában előadatnak. A II-ik évfolyamra pályázóknak felvételi vizsgája kiterjed mindazon tantárgyakra, amelyek az akadémia első évfolyamában előadatnak, a melyekből

azonban csak a német nyelvére vagy a francia, vagy az angol nyelv kötelezők a felvételi vizsgánál. A felvételi vizsga szeptember 10-én kezdődik, melyre a kijelölt pályázó ifjak ideje korán Fiuméba be fognak hivatalni. A tengerészeti akadémiában a kiképzés négy évig tart. A IV-ik évfolyamot kielégítő eredménnyel bevégzett növendékek, II-od osztályú tengerész-apródokká neveztetnek ki. A legutolsó évfolyamban minden fizetéses növendék részére az utolsó élelmezési átalány részlet lefizetésekor azon összeg is lefizetendő, mely kilépés esetén, a tengerészapródi felszerelésre szükséges. A kincstári növendékek és alapítványosok felszerelése a kincstár által fedeztetik.

A cs. és kir. tengerészeti akadémiába való felvételt kérő folyamodványok a cs. és kir. közös hadügyminisztérium tengerészeti osztályához Bécsben intézendők, állami vagy udvari szolgálatban levő egyének folyamodványait a felettes hatóság útján, magán személyek pedig a legközelebbi katonai tér-, állomás- és hadkiegészítési kerületi parancsnokság útján tartoznak benyújtani. Ezen kérvényeknek legkésőbb augusztus elején Bécsben be kell érkezniük.

A felvételi folyamodványokhoz mellékelendők: 1) keresztlevél vagy születési bizonyítvány, 2) honossági bizonyítvány (esetleg év lefolyása alatt utólag is betérjeszhető), 3) katonai orvosi bizonyítvány, 4) himlőbeoltási bizonyítvány, amennyiben a beoltás a katonai orvosi bizonyítványban nem igazoltatik, 5) középiskolákban nyert összes iskolai bizonyítványok, ide értve az utolsó fél évre vonatkozó bizonyítványt is, 6) kötelező nyilatkozat a hosszabb szolgálati kötelezettség elvállalásáról.

Bécs, 1888. márczius havában.

A cs. kir. közös hadügyminisztérium (tengerészeti osztálya.)

Felölös szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Magán-hirdetések.

Eladó zongora.

Tamásfalán ngos Molnár Lajosné urnónél egy, a legjobb karban levő Bösendorfer-fele zongora — hely szűke miatt — jutányos áron eladó. — Tudakozódások vagy a zongora megtekintése ugyanott eszközölhető.

10--10

Tschinkel kávé.

Valódi

Tschinkel-kávé
(pót- vagy fügekávé)

a legjobb keverék a babkávéhoz. Íze kellemes, a meggazdálkodás mellette pedig óriási.

A stoósi hidegviz-gyógyintézet

Abauj-Torna- (azelőtt Szepes-megyében, a Szomolnok-huttai vasuti állomástól 1 órányira, messze elterülő gyönyörű fenyveserdők mélyében, az északi szelektől tökéletesen védett, ózenteli kies völgyben 2000, a tenger színe felett. **paratlan levegőjű klimatikus gyógyhely**; különösen mell s gyomorhajok, ideggyengeség, csúz- és köszvény, sápkór, asthma, valamint aranyeres bántalmak és különféle női bajok stb. ellen.

Évad megnyitás: május 15.

Fürdőorvos: dr. CZIRFUSZ DEZSŐ, ki eddig dr. Tauffer egyet. ny. r. tanár kórodáján, nemkülönbön dr. Batizfalvy hidegviz gyógyintézetben mint s. orvos működött és kiválóképen női bajokkal foglalkozott.

Szépen berendezett napi szobák 40 krtól 1 frt 40 krig, teljes napi élelmezés 1 frt 30 kr; az elő- és utóidényben (május 15 től június 15-ig és szeptember 1 30-ig tetemesen mérsékelt árak.

Menettérti jegyek 33 1/2% árleengedéssel.

Posta: helyben; távirtd-állomás 3/4 óra: Szomolnok.

Kívánatra bővebb tudósításokkal, ingyen és bérmentve árjegyzékkel szolgál, valamint lakásokra megrendelést elfogad a

3--5

fürdő kezelősége.

Hirdetés.

Gondnokság alatt álló Bónis Lajos tulajdonát képező, Gömörmegyében kebelezt Zádorfala és Felső-Szuha (Szuha) községekhez tartozó Latránfala és Petőháza pusztai birtokai a **Latránfali pusztán f. évi június hó 4-ének d. e. 9 órájára** ezennel kitűzött határnapon 1888. évi november hó 1-jétől számított 6 egymásután következő évekre, nyilvános árverésen haszonbérbe fognak együttesen kiadni; mely helyre és időre bérleti szándékozók ezennel meghivatnak.

A mostani bérösszeg 1400 frtot tesz. Árverezni szándékozók 250 frt bánatpénzt letenni és a bérösszegeket negyedévenként előre fizetni kötelesek. — A bérlet egyéb föltételei alólirotttnál addig is meg tudhatók.

Rimaszombatban, 1888. május 4.

3--3

Marton János,

t. tiszti ügyész, mint Bónis Lajos árvaszékieleg kinevezett gondnoka.

HERCZ ZSIGMOND

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA, KAZÁNÜHELYE ÉS VASÖNTÖDÉJE.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH ANGOL GÉPGYÁR KÉPVISELŐJE

MISKOCZON.

Ajánlom a legjobbaknak elismert, és munkaképesség tekintetében is felülmulhatlan Clayton & Shuttleworth-fele fa-, szén- és szalmafütésű

LOCOMOBILOKAT

a legújabb szerkezetű és fontos újításokkal ellátott

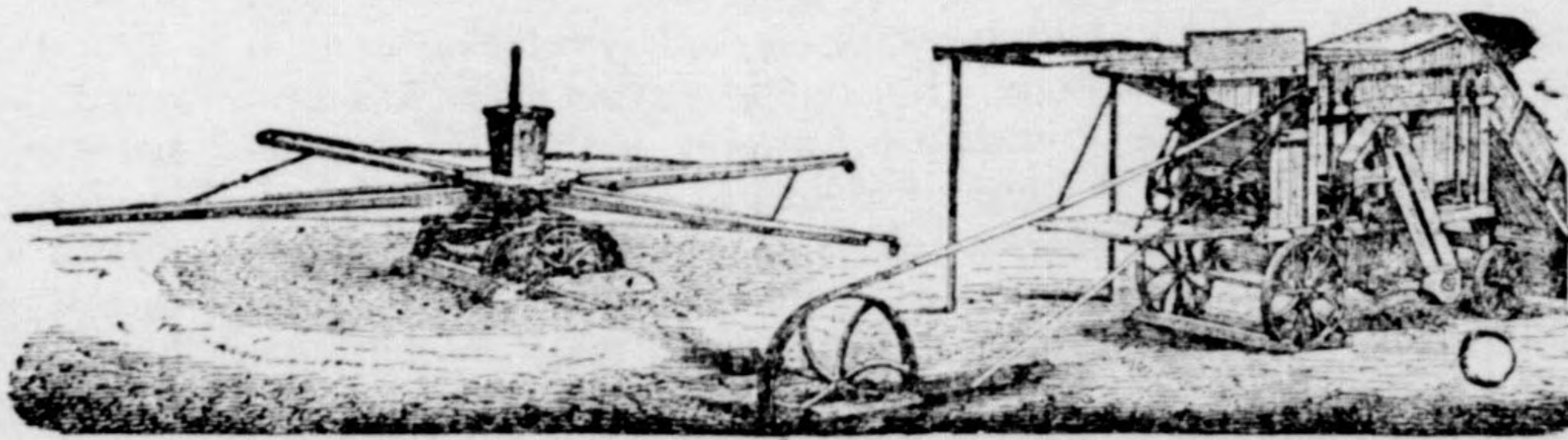
gőzcséplőkkel

melyeknél minden magveszteség a cséplésnél lehetlenné van téve.

Mindenféle szeges rendszerű CLAYTON & SHUTTLEWORTH-fele fekvő vagy kerekre szerelt

járgány-cséplőkészletek

1. 2 és 4 ló általi hajtásra, legjobb kivitelben, jótállással a gépek munkaképessége iránt és 3 évi lefizetésre a legjutányosabb árban.

Raktáron vannak továbbá járgányok, rosták, konkolyozók, fecskendők, mindennemű géptartalékrészek, cséplőfogak, perselyek, tengelyek.

Cséplőgép és mozdonyjavítások leggyorsabban teljesíttetnek.

A gépek tatarozásához szükséges géprészek u. m. dobsinek, fessmérők, sípok, tömlők, perselyek, azonkívül valódi olasz gépolaj, zsákok, takaróponyvák, körfűrészek mindig nagy választékban azonnal kaphatók.

Alkalmi vételekül ajánlok:

1 drb 2 járatu új kettős malmot kövekkel frt 975	1 drb használt, jó állapotban levő 8-as cséplőgarnitúra frt 2750	1 drb Marshall-fele cséplő 8-as frt 1200
1 drb 8 járatu kevésbé használt malmot, kövekkel frt 750	1 db használt, jó állapotban levő 2 1/2 lóerejű „ frt 1600	1 drb függélyes 2 1/2 lóerejű locomobil, cséplővel frt 1350
1 drb kevésbé használt olajsajtót 4 oszlopos frt 200	1 csaknem egészen új 4 lóerejű 1 éves cséplőgarnitúra frt 2700	1 drb 3 1/2 lóerejű garnitúra frt 1650
1 drb kevésbé használt gőzfűlesztő frt 220	1 használt de kitűnő 10 lóerejű cséplőgarnitúra frt 2900	1 drb csaknem új Vidats-fele cservágó frt 150
1 drb 12 lóerejű Locomobil, Robey-fele frt 1800	3 drb Ganz-fele sima örlőszék, drbja frt 320	